

VIITTOMAKIELTEN LAUTAKUNNAN 82. KOKOUS

aika	tiistaina 12.4.2022, klo 9.05–12.24	
paikka	videokokous (Zoom)	
läsnä:		
jäsenet	Sanna Paasonen Mari Virtanen Janne Kankkonen Laura Kanto Pekka Pasanen Thomas Sandholm Lena Wenman	puheenjohtaja, § 1–7, 9–13 varapuheenjohtaja, § 8
sihteerit	Maria Andersson-Koski Leena Savolainen	
vieraat	Jenny Derghokasian Päivi Mäntylä Tomas Uusimäki	Kuurojen Liitto ry Kuurojen Liitto ry Kuurojen Liitto ry, § 8
tulkit	Tarja Sandholm Tomas Uusimäki	
poissa:		
jäsen	Elin Westerlund	

PÖYTÄKIRJA

1. § Kokouksen avaus.

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.05.

2. § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätäntävaltaiseksi.

3. § Kokouksen esityslista.

Kokouksen esityslista hyväksyttiin muutoksitta.

4. § Lautakunnan edellisen kokouksen pöytäkirjojen tarkistaminen.

Tarkastettiin edellisen kokouksen (81. kokous 7.12.2021) suomen- ja ruotsinkielinen pöytäkirja. Molemmat pöytäkirjat hyväksyttiin muutoksitta.

5. § Viittomakielisten pöytäkirjojen kehittäminen.

Päivi Mäntylä esitteli Kuurojen Liiton kielineuvontatiimin suomalaisella viittomakielellä viitottujen pöytäkirjojen kehittämissuositusten (ks. [tekstiliite 1](#)). Kääntämistä suomenkielisestä pöytäkirjasta yksi yhteen samanlaiseksi ei enää koeta parhaana ratkaisuna. Siten tuotettuna videoista tulee osin turhankin yksityiskohtaista ja pitkiä. Asiat esitetään suomeksi kirjoitetussa pöytäkirjassa myös monesti tavalla, joka vaikeuttaa luontevien viittomakielisten kokonaisuuksien tuottamista. Lauserakenteiden lisäksi eroa on siis myös tekstikokonaisuuksien rakentamisessa näissä kahdessa kielessä.

Ongelmallista on ollut myös se, että viitottu pöytäkirja on käännetty vasta, kun jäsenet ovat (seuraavassa kokouksessa) hyväksyneet suomenkielisen pöytäkirjan. Viitotut pöytäkirjat ovat siis aina valmistuneet suomen- ja ruotsinkielistä pöytäkirjaa myöhemmin.

Ehdotus uudeksi tavaksi:

Kielineuvontatiimi ehdottaa, että tästä eteenpäin laadittaisiin kokouksessa käsitellyistä asioista laaja suomalaisella viittomakielellä viitottu kooste. Aikataulu muuttuisi siten, että kooste tehdään aina mahdollisimman pian kokouksen jälkeen.

- Kooste sisältää tiivistelmän kaikista asiasisältöjä käsittelevistä pykälistä. Se ei sisällä kokouksen samankaltaisena toistuvia pykäliä, kuten kokouksen avaaminen ja päättäminen.
- Kooste laaditaan esityslistan, kokousmuistiinpanojen ja kokouksesta tehtyjen videotallenteiden perusteella.
- Valmiit videot tekstitetään suomeksi ja ruotsiksi.
- Uudenlainen kooste toteutetaan kahdesta kokouksesta, minkä jälkeen lautakunta ja Kuurojen Liitto voivat arvioida sen toimivuutta.

Entä suomenruotsalaisella viittomakielellä?

Tuotiin esille, että molempia viittomakieliä tulisi kohdella tasavertaisesti ja että kooste tulisi laatia myös suomenruotsalaisella viittomakielellä. Kuurojen Liiton kielineuvontatiimin edustajat kertoivat, etteivät tiimin nykyiset resurssit valitettavasti riitä tähän. Ehdotettiin erilaisia tapoja ratkaista asia ja siihen palataan seuraavassa kokouksessa.

Kotuksen muiden kielilautakuntien pöytäkirjakäytänteistä

Sihteerit olivat selvittäneet Kotuksen muiden kielilautakuntien pöytäkirjakäytänteitä. Mikään muista lautakunnista ei jaa pöytäkirjojaan verkossa, vaan niitä pitää erikseen pyytää saada nähtäväksi. Pyyntöjä ei kuitenkaan ilmeisesti tule kovinkaan paljon. Todettiin, että tämä voi osin johtua siitä, että on vaikea pyytää tiettyä pöytäkirjaa, kun tietoa on saatavissa vain vähän siitä, mitä ja milloin eri lautakunnissa on käsitelty.

Päätös 1. Päätettiin, että suomalaiselle viittomakielelle käännettyjen pöytäkirjojen sijaan laaditaan laaja, suoraan suomalaiselle viittomakielelle toimitettu kooste, joka tekstitetään

suomeksi ja ruotsiksi. Kooste tuotetaan ja voidaan julkaista jo ennen seuraavaa kokousta. Uudenlaiset koosteet toteutetaan kahdesta kokouksesta, minkä jälkeen arvioidaan uuden tavan toimivuus. Jatketaan sen selvittämistä, kuinka vastaava kooste voitaisiin tuottaa myös suomenruotsalaisella viittomakielellä. Ongelmana ovat taloudelliset ja henkilöresurssit.

6. § Viittomakielisen kokousyhteenvedon laatijan valinta.

Päätös 2. Päätettiin, ettei jäsenen laatimaa viitottua kokousyhteenvedoa laadita tästä eikä seuraavasta kokouksesta, koska ne olisivat osin päällekkäisiä uuden, suomalaisella viittomakielellä viitotun koosteen kanssa. Asiaan palataan syksyllä.

7. § Lautakunnan kolmivuotissuunnitelma (lopullinen).

Aiheet, jotka on lokakuun ja joulukuun kokouksessa (2021) sovittu otettavaksi kolmivuotissuunnitelmaan:

- 1) suomalaisen ja suomenruotsalaisen viittomakielen opetus
- 2) *Laatua viittomakielelle kääntämiseen* -julkaisun päivittäminen tai täydentäminen
 - viittomakielisten videoiden teknisen toteutuksen opas – yhteistyönä esimerkiksi Kuurojen Liiton viestinnän kanssa
- 3) selkoviittominen ja selkeä viittominen
- 4) lasten viittomakielen omaksumisen tukeminen
- 5) kuurojen maahanmuuttajien kielenopetus ja viittomakieliset palvelut
- 6) kotimaisten viittomakielten käyttö ja näkyminen mediassa
 - Voidaan käsitellä esimerkiksi seuraavia aiheita:
 - viittomakieliset ohjelmat tv-lähetyksinä vai suoratoistopalveluna?
 - viittomakieltä vai tukiviittomia?
 - median merkitys viittomakielten välittymisessä nuorelle sukupolvelle
 - kielitietoisuus ja lainat muista viittomakielistä
- 7) viittomakielten avatar-teknologia
- 8) muut asiat
 - SignWiki-kansalaissanakirjojen toimittamistyöhön tutustuminen
 - kuurojen tulkkien työnkuva ja heidän mahdollisuutensa harjoittaa ammattiaan
 - muut esille nousevat ajankohtaiset aiheet

8. § Opinnäytetyö ”Kuurot tulkit ja tulkkausmenetelmät”.

Tomas Uusimäki esitteli yhdessä Markus Aron kanssa tekemäänsä opinnäytetyötä [Kuurot tulkit ja tulkkausmenetelmät](#). Työ on tehty osana Humakin ylempää ammattikorkeakoulututkintoa (YAMK-tutkinto). Työn tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

- Mikä on kuuron tulkin tilanne tänä päivänä?
- Missä tilanteissa kuuroja tulkkeja tarvitaan?
- Mitä tulkkausmenetelmiä kuurot tulkit käyttävät?

Poiminta kokouksessa käydystä vilkkaasta keskustelusta: Laura Kanto esitti idean kuurojen tulkkien käyttämisestä varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa (tällöin kuuroille järjestettäisiin työelämätulkkaukset). Lähes kaikki kuurot lapset saavat hoitopaikan päiväkotiin, jossa käytetään ainoastaan puhuttua kieltä. Ja suurin osa kuuroista lapsista ja nuorista käy kuulevien koulua ollen usein koulun ainoa kuuro oppilas. Kuuro tulkki tarjoaisi lapselle ja nuorelle natiivin viittomakielen mallin, aineksia identiteetin muodostamiseen ja ylipäätään mahdollisuuden olla osallisena myös kuurojen yhteisössä.

Koulutettuja kuuroja viittomakielen tulkkeja on Suomessa tällä hetkellä yhdeksän, ja neljä kuuroa henkilöä opiskelee parhaillaan Humakissa tulkki (AMK) -tutkintoa.

Todettiin opinnäytetyön olevan erittäin tärkeä ja tarpeellinen tietopaketti kuurojen tulkkien työstä ja työtilanteesta. Sitä voivat hyödyntää niin tulkkaukspalvelua käyttävät henkilöt kuin sitä tarjoavat tahotkin. Lisäksi se antaa eväitä koko alan kehittämiseen.

Uusimäki nosti esille myös *Kuurojen tulkkien asema Kelan tulkkaukspalveluissa* -[adressin](#), joka on luovutettu Kelalle 8.4.2022 (ks. Kuurojen Liiton [uutinen](#)).

Päätös 3. Päätettiin palata asiaan kesäkuun kokouksessa, jos Kela on siihen mennessä antanut vastineensa adressissa esille nostettuihin ongelmiin.

9. § Kuinka tehdä viittomakielisten videoiden sisällössä navigoinnista helpompaa?

Aihetta ei ehditty käsitellä. Sovittiin, että se käsitellään kesäkuun kokouksessa, jos se mahtuu esityslistalle. Muussa tapauksessa aihe siirtyy jompaankumpaan syksyn kokouksista.

10. § Muut esille tulevat asiat.

- a) Uudistettu vammaispalvelulaki on ollut [lausuntokierroksella](#).

Lakiehdotus on kuurojen ja huonokuuloisten henkilöiden kannalta hyvin merkityksellinen, koska se sisältää säännökset vammaisille henkilöille järjestettävistä sosiaalihuollon erityispalveluista, kuten viittomakielen perheopetuksesta. Lakiehdotus on 286-sivuinen eikä lautakunnan jäsenistä tai sihteereistä kukaan ollut ehtinyt paneutua siihen syvällisemmin.

Päätös 4. Kun uuden vammaispalvelulain sisällöstä on tehty lopullinen päätös, kutsutaan Kuurojen Liiton erityisasiantuntija Pirkko Selin-Grönlund kertomaan sen vaikutuksista eri-ikäisten viittomakielisten ja viittomakieltä omaksuvien kuurojen ja huonokuuloisten sekä heidän lähipiirinsä palveluihin.

- b) Suomalainen Lääkäriseura Duodecim on saanut tehtäväkseen laatia suosituksen ensitiedon antamiseen ([STM:n uutinen](#) 11.2.2022)

- [Kansallisen lapsistrategian toimeenpanosuunnitelma. Valtioneuvoston periaatepäätös](#), katso sivu 31 / kohta 15.

- Ensietoverkosto toimii [Vammaisperheydistys Jaatinen ry:](#)n koordinoimana ja mukana verkostossa ovat muun muassa Kuurojen Liitto, Kuulovammaisten Lasten Vanhempien Liitto ja LapCi ry. Kuurojen Liitto edistää asiaa myös muilla toimilla ja yhteistyöllä.
- Ensietoverkosto toivoo, että sen käännettämä [Ensietiedon antaminen. Irlantilainen suositus](#) (2014) voisi toimia yhtenä mallina, kun Suomen suositusta ensietiedon antamiseksi laaditaan.
- Ensietiedon antamista käsittelevä Hyvä käytäntö -konsensusuusitus on tarkoitus saada valmiiksi alkuvuonna 2023.

Laura Kanto kertoi, että Niilo Mäki -säätiö haki viime vuonna STEAlta rahoitusta [VIKKE ensietieto ja varhainen tuki -hankkeelle](#), mutta rahoitusta ei myönnetty. Sitä haetaan kuitenkin tänä vuonna uudestaan.

Päätös 5. Päätettiin seurata Duodecimin saaman tehtävän etenemistä.

- c) Lautakunnan työn esittely Joensuussa Kuurojen valtakunnallisilla kulttuuripäivillä 27.–29.5.2022.

Todettiin, että monet lautakunnan jäsenistä eivät ole lähdössä Joensuun kulttuuripäiville. Ongelmana on myös se, että sinne lähtevillä on jo vastuullaan muita työtehtäviä, joiden lisäksi he eivät voi ottaa vastuulleen lautakunnan työn esittelyä. Tällä kertaa lautakunta ei siis pysty järjestämään toimintansa esittelyä kuurojen valtakunnallisilla kulttuuripäivillä.

- d) Kuurojen Liittoon on perustettu suomalaisen ja suomenruotsalaisen viittomakielen elvytystyöryhmä (virallista nimeä ei ole vielä päätetty). Työryhmän tehtävänä on mm.
- koota kielenelvytykseen liittyvää taustatietoa
 - kartoittaa kotimaisten viittomakielten nykytilannetta
 - laatia käytännönläheinen viittomakielten elvytysohjelma Kuurojen Liiton työn tueksi vuosille 2022–2025

Työryhmä ei ole vielä kokoontunut. Ryhmän jäsenet:

- [luottamushenkilöt](#) (Kuurojen Liiton hallituksesta): Ronja Tammissara, Bror-Erik Majors, Mari Virtanen, Milla Pitkänen
- [työntekijät](#) (Kuurojen Liitosta): Kaisa Alanne, Pirkko Selin-Grönlund, Annika Aalto, Leena Savolainen

- e) Tilastotietoa Kelasta: suomalaisen viittomakielen tai viitotun suomen sekä suomenruotsalaisen viittomakielen tai viitotun ruotsin tulkkauspalveluun oikeutettujen määrä ikäluokittain vuosina 2011–2021 (ks. [tekstiliite 2](#)).

11. § Ilmoitusasiat.

- a) Sosiaali- ja terveysministeriö järjesti [Kuulon kuntoutuksen webinaarin](#) 16.3.2022. Webinaarissa esiteltiin tekeillä olevaa opasta *Valtakunnalliset lääkinnälliseen kuntoutukseen ohjaamisen perusteet. Opas terveyden- ja sosiaalihuollon ammattilaisille ja kuntoutuksen parissa työskenteleville*. Oppaaseen ei ole tulossa lainkaan tietoa viittomakielestä.
- b) Suomenruotsalaisen viittomakielen koulutuskokonaisuus [Livs 3](#) on käynnistynyt Humakissa helmikuussa 2022.
- c) Helsingin yliopisto järjestää suomenruotsalaisen viittomakielen tutkimuksen symposiumin 3.–4.11.2022.
- d) Ylioppilaskirjoitusten ruotsin kielen *äidinkieli ja kirjallisuus, kirjoitustaidon kokeessa* oli tänä vuonna yhtenä aineistona artikkeli "[Varje teckenspråk har sin rytm](#)" – [Elin talar finlandssvenskt teckenspråk](#).
- e) Oulun yliopiston ja Humakin tutkimushanke [Hiljaisen kansan äänet - Remontoidut kehot](#) 1.8.2021–31.12.2024.
- f) Syyskuussa 2021 on perustettu uusi yhdistys, [C.O. Malm-keskus ry](#). Kyseessä on viittomakielisten akateemisten perustama tutkimus-, asiantuntija- ja resurssikeskus.
- g) Vanhustyön keskusliitto tekee [laadullisen kartoituksen](#) iäkkäiden viittomakielisten yksinäisyyden kokemuksista. Kartoituksen koordinaattori Maria Kursi on ollut haastateltavana Ylen Mikaela & Thomas -ohjelmassa [26.2.2022](#).
- h) [Framgång för små språk i Norden](#) (2022) -julkaisu sisältää artikkelin Andersson-Koski: Utmaningar och lösningar för att revitalisera ett språk med liten språkmiljö – exemplet finlandssvenskt teckenspråk.

12. § Seuraava kokous.

Seuraava kokous pidetään 14.6.2022 klo 10–15 Helsingissä, Valkeassa talossa. Kokoukseen voi tarvittaessa osallistua myös etänä.

13. § Kokouksen päättäminen.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.24.

Vakuudeksi

Leena Savolainen

sihteeri

Sanna Paasonen

puheenjohtaja

Tekstiilite 1. Viittomakielten lautakunnan kokous 12.4.2022. 5. § Viittomakielisten pöytäkirjojen kehittäminen.

Kotimäisten kielten keskus
KOTIMÄISTEN KIELTEN KESKUS

VIITTOMAKIELTEN LAUTAKUNNAN 80. KOKOUS

aika perjantaina 15.10.2021, klo 12:00–14:49
paikka videokokous (Zoom)

Sisältö

Jäsenet Järne Karkkainen puolesta
Laura Kanto
Pekka Paasonen
Thomas Sandholm
Marli Vitanen
Lena Weerman
Elin Westerlund vastapuolesta

ohjaaja Maria Andersson-Koski puolella 8–9–12
Lena Savolainen

kirjuri Jenny Darghokian Ruusumäki LITto ry
Päivi Mäntylä Ruusumäki LITto ry

puheenjohtaja Sanna Paasonen puheenjohtaja

PÖYTÄKIRJA

1. § Kokouksen avaus.
Puheenjohtajana Marli Vitanen avasi kokouksen klo 12:02 ja toivoi, että hän toimii kokouksen puheenjohtajana. Kokouksen puheenjohtajana Sanna Paasonen oli estynyt osallistumaan kokoukseen. Hän toteutti myöskin kysymänsä on suhteet 1.8.2021 ulkomaan kolmivuotissuunnitelman toteutukseen kokouksessa.

2. § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.
Puheenjohtajana totesi kokouksen laillisuuden toteutuneen ja päätösvaltaiseksi.

3. § Kokouksen esityslista.
Kokouksen esityslista hyväksyttiin muutoksitta.

pöytäkirja suomeksi

Institutet för de inhemska språken
KOTIMÄISTEN KIELTEN KESKUS

SPRÅKNÄMNDEN FÖR FINLÄNSKA TECKENSPRÅK – det 80:e mötet

Tid Fredagen den 15 oktober 2021 kl. 12:00–14:49
Plats videomöte (Zoom)

Närvarande medlemmar Järne Karkkainen
Laura Kanto
Pekka Paasonen
Thomas Sandholm
Marli Vitanen
Lena Weerman
Elin Westerlund

vice ordförande vice ordförande 8–9–9

sekreterare Maria Andersson-Koski
Lena Savolainen

gäster Jenny Darghokian
Päivi Mäntylä

Fjärrvarande Sanna Paasonen ordförande

PROTOKOLL

§ 1 Mötet öppnas
Vice ordförande Marli Vitanen öppnade mötet kl. 12:02 och uppger att hon fungerar som mötets ordförande under ordinarie ordförande Sanna Paasonens frånvaro. Vitanen konstaterade också att mötet är det första för den nya ledningsleden som inleddes 1.8.2021.

protokoll på svenska

Kotimäisten kielten keskus
KOTIMÄISTEN KIELTEN KESKUS

Viittomakielten lautakunta
81. kokous 7.12.2021
kokouksen puheenjohtaja

Teckenspråknämndens
det 81:a mötet 7.12.2021
mötesreferat

ja puheenjohtajana toimi Sanna Paasonen.

**jäsenen viittoma kokoustiivistelmä
–
teckenspråkigt mötesreferat**

5. § Viittomakielisten pöytäkirjojen kehittäminen.

7. § Lautakunnan kolmivuotissuunnitelma 2021–2024

9. § Viittomakielisten videoiden luottaminen helposti selailtavaan muotoon.

VAIN päätökset & niiden taustoitus
–
ENDAST beslut & deras bakgrundsinformation

suomalaisella viittomakielellä
–
på finskt teckenspråk

KOKOUKSDOKUMENTIT
–
MÖTESDOKUMENT

suomenruotsalaisella viittomakielellä?
–
på finlandssvenskt teckenspråk?

tekstitys/käännös suomeksi ja ruotsiksi
–
textning/översättning till finska och svenska

